

## **Årsmøtesak 13f: Frostskade på frukttrær (Saude og Nes Bondelag)**

### **Fylkestyrets innstilling:**

Årsmøtet støtter innspillet fra Saude og Nes Bondelag og viser til den jobben fylkeslaget og Norges Bondelag har gjort siden skadene ble kjent i fjor sommer. En erstatningsordning for de ekstraordinære frostskadene i frukt vinteren 2020/21 må prioriteres i årets jordbruksforhandlinger

### **Saksutredning**

Saken er fremmet av Saude og Nes Bondelag innen fristen for innkomne saker til årsmøtet.

Ordlyden i forslaget:

#### ***Erstatningsordning for frostskade på tre i frukt plantinger.***

*Vinteren 2020/21 var eit katastrofeår for fruktnæringa. Etter ein regnfull haust med mykje vatn i bakken kom det streng kulde. Dette førte til store tap av frukttre, i vårt område er det beregnet ein utgang på over 100 000 tre.*

*Dette har store økonomiske konsekvensar for dei fruktdyrkarane som er råka.*

*Det er for tiden ingen dekkende erstatnings ordninger for frostskadde tre. Det har blitt jobbet mye og godt, for å komme fram til ei form for erstatningsordning, både på kort og lang sikt.*

*Bondelaget meiner at denne ordninga må prioriterast høgt i årets jordbruksforhandling.*

### **Fylkestyrets vurdering**

Fylkestyret støtter innspillet fra Saude og Nes Bondelag og viser til den jobben vi og Norges Bondelag har gjort siden skadene ble kjent i fjor sommer.

#### **Hva gjelder saken og hva er gjort**

Vinteren 2020/21 opplevde mange fruktprodusenter å få frostskader som har medført at frukttrærne er skadd eller døde. Landbruksdirektoratet (Ldir) sitt utredningsnotat [«Vinterskadar i fruktproduksjonen»](#) beskriver skadeomfang og skadebildet på en god måte basert på en kartlegging som ble gjort i juni 2021. Det er verdt å merke seg at faglige innspill fra NIBIO og andre aktører peker på at 115.000 skadde og døde trær er et minimumstall og at det er «grunn til å rekne med at skadeomfanget er større enn det kartlegginga i sommar syner. Vêrforholda med ein tørr sommar og våt haust har gjort det vanskeleg for trea å hente seg inn etter frostskadane frå vinteren 2020/2021 (NIBIO)».

Utredningsnotatet bekrefter derimot at ingen av dagens ordninger gir noen god erstatning eller kompensasjon for skadene når frukttrærne dør.

En arbeidsgruppe bestående av representanter fra Norges Bondelag, Vestfold og Telemark Bondelag, Gartnerhallen, Telefrukt produsentlag, Nome og Midt-Telemark landbrukskontor og

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark har sett på mulige erstatningsordning for frostutfordringene i fruktproduksjon vinteren 2020/21.

Gruppen har levert inn et konkret løsningsforslag til LMD hvor man foreslår et ekstraordinært rydde- og plantetilskudd og en justering av avlingsskadeordningen (tilskudd ved produksjonssvikt). Det har vært viktig å poengtere at dette er ekstraordinære skader og et klart mål å finne en løsning før jordbruksforhandlingene. I grove trekk foreslås det at det gis et ekstraordinært tilskudd opp mot 70 % støtte til rydde- og plantekostnader for de som har skade på mer enn 500 trær/2 dekar, og at det kan gis en avlingsskadeerstatning i inntil 5 år (mot 2 år i dag).

Representanter fra arbeidsgruppa hadde et møte med embetsverket i LMD i starten av februar hvor vi presenterte vårt forslag til erstatningsordning. Løsningsforslaget ble tatt godt imot, men signalene som ble gitt var at politisk ledelse ønsker å diskutere dette i årets jordbruksforhandlinger.

En stor andel av frostskadene finner vi i Vestfold og Telemark, Svelvik og Lier. Det er «bare» noen titalls fruktbønder som er berørt, men for de det gjelder er situasjonen alvorlig. Flere signaliserer at de er usikre på om de skal gjenplante og tørre å satse videre på fruktproduksjon. De har i tillegg dessverre måtte ventet lenge på en avklaring.

Når vi ikke fikk med Landbruks- og matdepartementet på en avklaring før årets jordbruksforhandlinger har fylkeslaget vært tydelige i innspillet til årets jordbruksoppgjør om at de ekstraordinære frostskadene i frukt må prioriteres. Vi har også oppfordret andre fylkeslag, produsentmiljø og grøntorganisasjoner til å sende inn likelydende innspill til forhandlingspartene.

I tillegg har vi spilt inn et forslag om varige justeringer av avlingsskadeordningen, eller tilskudd ved produksjonssvikt som ordningen heter nå, i forbindelse med den pågående revisjonen av ordningen. Vi foreslår at ordningen må justeres slik at den fanger opp slike skader som i fjor vinter, hvor frukttrær dør og avlingene uteblir i mange år. Dagens ordning gir kun erstatning inntil 2 år etter skader i frukt. Det foreslås å øke dette til inntil 5 år, for å samsvare med hvor lang tid det tar før nye trær er bestilt, plantet og igjen bærer frukt.